

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
САДІВНИЦТВА**

Факультет економіки і підприємництва

Кафедра економіки

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для підготовки та захисту звіту про проходження виробничої практики

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою «Бізнес-економіка»

спеціальності 051 Економіка

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

денної та заочної форми навчання

УМАНЬ–2024

Програму та методичні рекомендації для підготовки та захисту звіту про проходження виробничої практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Бізнес-економіка» спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки денної та заочної форми навчання підготували:

Осіпова А.А.	кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки УНУС
Ревуцька А.О.	кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки УНУС
Смолій Л.В.	кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки УНУС
Фротер О.С.	кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки УНУС

Рецензенти:

Ролінський О.В.	кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування УНУС
Лементовська В.А.	кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу УНУС

Затверджено на засіданні кафедри економіки 7 серпня 2024 року протокол № 1 та на засіданні методичної ради факультету економіки і підприємництва 8 серпня 2024 року протокол № 1

Видання містить методичні рекомендації щодо написання та захисту звіту, організації проходження практики, мету, завдання практики, розподіл обов'язків студента-практиканта та керівників практики від підприємств, установ, організацій. Подано зміст і програму виробничої практики. Методичні рекомендації передбачають ґрунтовне опрацювання, детальний аналіз фактичного цифрового матеріалу, розробку пропозицій та визначення напрямів удосконалення діючої практики із врахуванням думки потенційних роботодавців, зовнішніх стейкхолдерів.

© УНУС, 2024 рік
© Осіпова А.А., Ревуцька А.О., Смолій Л.В., Фротер О.С., 2024 рік

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Мета і завдання виробничої практики.....	6
Програма виробничої практики.....	13
Організація і керівництво виробничою практикою:	
- Бази практики.....	16
- Обов'язки керівників та студентів.....	17
Охорона праці на базі практики.....	19
Структура, зміст та захист звіту про проходження виробничої практики:	
- Зміст практики.....	20
- Збирання та опрацювання матеріалу.....	21
- Структура звіту про проходження практики.....	22
- Вимоги оформлення звіту про проходження практики.....	23
Критерії оцінювання результатів практики.....	27
Додатки.....	30
Список рекомендованих нормативних документів та літературних джерел.....	43

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

В сучасних умовах висуваються досить високі вимоги до фахівців, у тому числі й випускників закладів вищої освіти, які повинні мати не тільки ґрунтовні теоретичні знання, але й достатню практичну фахову підготовку.

Виробнича практика для магістрів є логічним завершенням навчання студентів спеціальності 051«Економіка» ОПП «Бізнес-економіка». Це заключний етап підготовки студента до самостійної діяльності з фаху, етап узагальнюючого осмислення набутих знань, умінь та навичок.

Проходження практики втілює один з ключових принципів навчання – зв'язок теорії і практики, що відображає складну діалектику професійної підготовки магістра – майбутнього фахівця з економіки.

Фахівець з економіки повинен бути готовий до таких видів діяльності як: економічна, організаційна, планово-фінансова, проектно-дослідна, інформаційно-аналітична, діагностична, інноваційна, управлінська, тощо.

Виробнича практика студентів проводиться перед написанням кваліфікаційної роботи магістра. Під час цієї практики поглиблюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану та збирається фактичний матеріал для написання кваліфікаційної роботи.

Програма виробничої практики відповідає вимогам:

- Закону України «Про вищу освіту»;
- Положенню про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах;
- Положенню про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України;
- Положення про організацію освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва;
- Положення про організацію проведення практичної підготовки здобувачів Уманського національного університету садівництва;
- навчальних планів підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня

вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»;

- освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка».

Навчально-методичне керівництво виробничою практикою здійснюється на кафедрі економіки Уманського НУС.

Тривалість виробничої практики визначається навчальним планом, становить 12 кредитів ЄКТС (360 годин) тривалістю 8 тижнів.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Метою виробничої практики є закріплення і поглиблення теоретичних знань, вивчення особливостей виробничого процесу безпосередньо на підприємстві, в установі чи організації, набуття та відпрацювання здобувачами вищої освіти практичних вмінь і навичок самостійного науково-аналітичного опрацювання проблемної ситуації, яка є предметом дослідження при написанні кваліфікаційної роботи, а також отримання інформаційних матеріалів, необхідних для її виконання.

У процесі проходження виробничої практики **студент повинен:**

- показати високий рівень знань з економічних дисциплін;
- показати вміння виконувати планово-економічну роботу на підприємстві, в установі, організації чи інших базах практики;
- розраховувати і аналізувати фінансово-економічні показники діяльності підприємства, визначати основні напрями вдосконалення механізму його функціонування;
- приймати управлінські рішення і розробляти комплекс заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства, установи, організації;
- проводити наукові дослідження з профілю обраної теми кваліфікаційної роботи.

Відповідно до поставленої мети основними завданнями **практики є:**

- загальне ознайомлення з підприємством, установою чи організацією;
- закріплення теоретичних знань у сфері бізнес-економіки;
- формування у здобувачів комплексу умінь і навичок щодо вирішення типових завдань відповідно до посад, які може обіймати магістр з економіки;
- застосування набутих навичок та вмінь проектно-дослідницької, інформаційно-аналітичної, діагностичної й консалтингової діяльності для вирішення прикладних проблем управління підприємствами, установами, організаціями;
- впровадження розроблених рекомендацій і пропозицій у практичну діяльність підприємств, установ, організацій;
- засвоєння практичних навиків роботи та накопичення досвіду самостійної роботи згідно з обраним фахом;
- набуття навичок презентації одержаних результатів;
- збір, обробка аналіз і систематизація необхідних матеріалів для написання звіту.

Практика, виступаючи невід'ємною складовою частиною навчального процесу, є завершальним етапом професійної підготовки магістра.

Практична підготовка передбачає формування та розвиток у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка» спеціальності 051 «Економіка» галузі знань «Соціальні та

поведінкові науки» (табл. 1).

Таблиця 1.

Матриця компетентностей та програмних результатів навчання, які формуються під час практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня у відповідності до ОПП «Бізнес-економіка»

Шифр компетентності	Компетентність	Шифр результату навчання	Результат навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 1	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
		ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.
ЗК 2	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ПРН 8	Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.
		ПРН 10	Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.
		ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
ЗК 4	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	ПРН 3	Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.
ЗК 5	Здатність працювати в команді.	ПРН 3	Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.
		ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.
ЗК 8	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.	ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.
		ПРН 7	Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення

			на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.
Спеціальні компетентності (СК)			
СК 1	Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.	ПРН 8	Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.
		ПРН 7	Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.
СК 3	Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.	ПРН 8	Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.
		ПРН 10	Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.
		ПРН 7	Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень
		ПРН 15	Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.
		ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства
СК 4	Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження	ПРН 10	Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.
		ПРН 7	Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.
СК 5	Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.	ПРН 3	Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.
		ПРН 5	Дотримуватися принципів академічної доброчесності.
		ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-

			економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
		ПРН 13	Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
СК 8	Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.	ПРН 5	Дотримуватися принципів академічної доброчесності.
		ПРН 13	Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
СК 9	Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.	ПРН 7	Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.
		ПРН 15	Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.
СК 12	Здатність визначати та розв'язувати економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.	ПРН 3	Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.
		ПРН 5	Дотримуватися принципів академічної доброчесності.
		ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.

За результатами набуття практичного досвіду магістри з економіки повинні:

1. Знати:

- сучасні теоретико-методологічні підходи щодо формування та забезпечення стабільного і ефективного функціонування та розвитку підприємства;

- сучасні організаційні форми здійснення інноваційної діяльності, її основні етапи та принципи ефективної взаємодії учасників; методичні положення та інструментарій оцінювання інноваційного розвитку національних економік;

- інструментарій залучення інвестицій в інновації та методичні засади оцінювання результативності інвестування;

- сучасні моделі діагностики діяльності суб'єктів господарювання;

- базові положення формулювання, структурування і систематизування цілей та функцій управління проєктом;

- сутність загальної концепції управління конкурентоспроможністю підприємства та специфічні особливості управління конкурентоспроможністю організацій різних типів;

- базові різновиди конкурентних стратегій, основних типів ринків та відповідних їм ефективних стратегій конкуренції;
- загальні та специфічні чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства;
- теоретичні та практичні аспекти діагностики власної конкурентної позиції фірми на ринку;
- новітні методики діагностики кризових проявів, моделі імовірності банкрутства, прийоми бізнес-інжинірингу та реінжинірингу, ідентифікації та нейтралізації господарських ризиків;
- базові положення основних концепцій ресурсного управління сучасним підприємством, особливості основних підходів та сучасні методи управління ресурсами підприємства, технології управління ресурсним портфелем, методи оцінки ефективності менеджменту ресурсів підприємства;
- методики аналізу, ідентифікації та оцінювання ризику при обґрунтуванні різних видів господарських рішень;
- національну нормативно-правову базу управління діяльністю та розвитком підприємств;
- технологію та алгоритми моніторингу стану підприємства;
- особливості систем управлінської звітності та механізм їх впровадження.

2. Вміти:

- виконувати комплексні розрахунки аналітичних показників, обґрунтовувати цільові нормативи, оцінювати вплив факторів на підприємницьку діяльність;
- впроваджувати у систему управління підприємством спроектовані методики та моделі, а також оцінювати ефективність їх функціонування;
- проводити ідентифікацію факторів і механізмів формування глобального корпоративного лідерства; планування, розробку та реалізацію ефективних рішень для виробництва високоякісних продуктів;
- оцінювати стан, динаміку, ефективність використання інноваційного потенціалу підприємства та обґрунтовувати пріоритетні напрямки його нарощення;
- розробляти та обґрунтовувати управлінські рішення щодо забезпечення ефективності інноваційного розвитку суб'єктів господарювання;
- проводити інтегральну оцінку ефективності діяльності підприємств за різними аспектами, використовуючи сучасні методики;
- визначати основні види ризиків господарювання підприємств, володіти технологією кількісного оцінювання рівня ризиків, а також розробляти систему внутрішніх механізмів їх нейтралізації;
- здійснювати діагностику ризику банкрутства суб'єктів господарювання, рівня економічної безпеки підприємства.
- впроваджувати проекти з підвищення ефективності діяльності фірми;

- визначати конкурентну позицію фірми на ринку, здійснювати аналіз конкурентних переваг, якими володіє підприємство, та визначати ті, що мають бути досягнутими в майбутньому для поліпшення його конкурентоспроможності;
- розробляти та приймати управлінські рішення щодо управління конкурентоспроможністю конкретного підприємства та його структурних підрозділів;
- визначати та конкретизувати функції управління конкурентоспроможністю підприємства;
- кількісно оцінювати величину ступеню інтенсивності конкуренції, здійснювати розрахунки щодо обґрунтування організаційно-технічних рішень, що спрямовані на підвищення якості продукції і продуктивності виробництва;
- діагностувати масштаби та напрями розвитку кризових процесів;
- проектувати і організовувати діяльність систем антикризового управління підприємством;
- оцінювати потенціал виживання підприємства;
- впроваджувати проекти з підвищення ефективності діяльності фірми;
- обґрунтовувати організаційно-технічні рішення, що спрямовані на підвищення якості продукції і продуктивності виробництва;
- обирати і застосовувати необхідний інструментарій економічного обґрунтування господарських рішень;
- обґрунтовувати вибір оптимального господарського рішення в умовах визначеності, невизначеності, ризику та конфлікту із застосуванням сучасних програмних засобів;
- оперативно відслідковувати розвиток підприємств з врахуванням встановлених цільових орієнтирів.

Методи навчання та методи контролю, що відповідають визначеним програмним результатам навчання з практичної підготовки освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка» наведено в Таблиці 2.

Таблиця 2.

Методи навчання та методи контролю результатів навчання практичної підготовки у відповідності до програмних результатів навчання

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 3	Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.	Дискусія, критичне мислення, метод ситуаційного аналізу.	Оцінювання участі у дискусії, аналіз проектів, звіт про результати практики
ПРН 5	Дотримуватися принципів академічної доброчесності.	Бесіда, метод ситуаційного аналізу, пояснення, інструктаж	Звіт про результати практики
ПРН 7	Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень	Дискусія, критичне мислення, метод ситуаційного аналізу.	Оцінювання участі у дискусії, аналіз проектів, звіт про результати практики

ПРН 8	Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.	Складання узагальнювальних таблиць, аналітично-розрахункова робота, вирішення конкретних задач та ситуацій, робота з інформацією (порівняльний аналіз, контент-аналіз, ситуаційний аналіз, аналітико-прогностичний метод, моделювання), формування висновків звіту.	Аналіз звітів, проєктів, само- та взаємоконтроль, самоаналіз, звіт про результати практики
ПРН 10	Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.	Складання узагальнювальних таблиць, аналітично-розрахункова робота, робота з інформацією (порівняльний аналіз, контент-аналіз, ситуаційний аналіз, аналітико-прогностичний метод, моделювання).	Аналіз звітів, проєктів, само- та взаємоконтроль, самоаналіз, звіт про результати практики
ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.	Складання узагальнювальних таблиць, аналітично-розрахункова робота, вирішення конкретних задач та ситуацій, робота з інформацією (порівняльний аналіз, контент-аналіз, ситуаційний аналіз, аналітико-прогностичний метод, моделювання), підготовка до захису звіту.	Аналіз звітів, проєктів, само- та взаємоконтроль, самоаналіз, звіт про результати практики
ПРН 13	Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.	Виконання конкретних завдань на підприємстві, які включають оцінку ризиків та аналіз соціально-економічних наслідків управлінських рішень.	Оцінювання участі у завданні, аналіз проєктів, звіт про результати практики
ПРН 15	Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.	Складання узагальнювальних таблиць, аналітично-розрахункова робота, вирішення конкретних задач та ситуацій, підготовка до захисту звіту	Аналіз звітів, проєктів, само- та взаємоконтроль, самоаналіз, звіт про результати практики
ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.	Спостереження, проектно-дослідницький, моделювання професійної діяльності	Аналіз звітів, проєктів, само- та взаємоконтроль, самоаналіз, звіт про результати практики

Практика проводиться у індивідуальній формі. Індивідуальна форма - це безпосереднє вивчення кожним здобувачем програмних питань практики, виконання відповідних розрахунків, проведення досліджень, необхідних для підготовки звіту про практику.

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Особливості проходження практики на окремих підприємствах

Державні підприємства.

При проходженні практики на державних підприємствах слід звернути увагу на взаємовідносини підприємства з державними органами управління, особливості формування і використання прибутку підприємства.

Державні установи та організації.

Студентам, які проходять практику у структурах державного управління, державних службах, фондах, інспекціях, крім вивчення загальних положень (структура організації, персонал, основна діяльність, витрати та інше), необхідно враховувати особливості діяльності даних організацій (установ). В процесі проходження практики основну увагу слід приділити вивченню:

- основних нормативних документів, на яких базується діяльність даних організацій (установ);
- головної мети і завдань організації (установи) в цілому, а також певного підрозділу, з роботою якого детально ознайомлюється студент;
- організаційно-управлінської структури організації (установи), її підпорядкованості вищим державним органам та взаємодії з іншими державними структурами;
- особливостей збору та обробки інформації, як основного об'єкту дослідження організації (установи);
- взаємозв'язків організації із зовнішнім середовищем (підприємствами, населенням, міжнародними організаціями);
- оцінки результатів та перспектив діяльності організації (установи).

Перелік питань, які повинні бути вивчені студентом під час проходження практики конкретизуються керівниками практики в графіку її проходження.

Об'єкти практики фінансово-економічного профілю.

До них належать установи, що, як правило, здійснюють свою статутну діяльність, керуючись спеціальним законодавством (банки, страхові компанії, лізингові компанії, консалтингові структури, довірчі товариства, інвестиційні фонди, інвестиційні компанії і т.п.).

При проходженні практики студент керується основними положеннями програми виробничої практики. При цьому необхідно зосередити увагу на основну діяльність таких суб'єктів і врахувати специфічність послуг та особливість їх надання. Наприклад, при проходженні практики в комерційних

банках рекомендується дослідити наступні питання:

- оцінка організаційно-правових характеристик банку;
- види діяльності банку;
- фінансова звітність банку та її особливості;
- формування ресурсів банківської установи та оцінка її фінансово-економічного результату.

Перелік питань, які повинні бути вивчені здобувачем під час проходження практики конкретизуються керівниками практики та зазначаються в графіку її проходження. При потребі можуть бути розроблені додаткові пункти до програми виробничої практики.

Суб'єкти малого та мікро-підприємництва.

При проходженні практики на малих підприємствах практиканти керуються наведеними вище рекомендаціями. Однак, слід врахувати, що на малих підприємствах може мати місце відсутність окремих видів діяльності (наприклад, інвестиційної тощо). У таких випадках необхідно детальніше вивчити існуючі види діяльності.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

№ з/п	Назва теми
1	Модуль 1. Проходження виробничої практики
2	Змістовий модуль 1. Загальні засади здійснення діяльності підприємства та її ресурсне забезпечення
3	Тема 1. Організаційні засади діяльності підприємства. Вивчення галузі діяльності підприємства, ринку, місії підприємства, економічних умов його діяльності. Ознайомлення з основними положеннями установчих документів підприємства, його внутрішньою організаційною структурою, характером господарської діяльності. Опрацювати наявні інструктивні, нормативні та методичні матеріали, які визначають і регламентують економічну діяльність підприємства. Основні напрями економічної діяльності підприємства. Представити схему організаційної структури управління. Ознайомлення з роботою економічної служби (відділу).
4	Тема 2. Персонал й організація праці. Характеристика складу і структури персоналу підприємства, аналіз їх динаміки. Професійно-кваліфікаційна структура, тенденції і фактори її зміни. Оцінка посадових інструкцій керівників, спеціалістів та інших працівників. Методика планування потреби в персоналі. Планування витрат на персонал. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів в організації, матеріальне і нематеріальне стимулювання працівників.
5	Тема 3. Аналіз майнового стану підприємства. Склад і структура майна підприємства. Необоротні та оборотні активи, їх склад і структура, зміни протягом досліджуваного періоду, джерела відтворення та сфери використання

6	Тема 4. Фінансові ресурси підприємства. Ознайомлення з динамікою, структурою фінансових ресурсів підприємства та джерелами їх формування. Аналіз співвідношення між власними та позиченими ресурсами, основним та обіговим капіталом і факторами, що їх визначають. Визначення напрямів оптимізації обсягів та структури фінансових ресурсів.
7	Змістовий модуль 2. Аналіз економічно-господарської діяльності підприємства
8	Тема 5. Доходи підприємства. Види доходів підприємства, їх структура і тенденції зміни. Ознайомлення із структурою доходів від основної діяльності, аналіз їх динаміки. Пошук заходів по збільшенню надходжень і визначення умов їх реалізації
9	Тема 6. Витрати підприємства. Ознайомлення з розміром, структурою, статтями витрат і методикою їх розподілу між окремими видами продукції (робіт, послуг). Вивчити механізм формування валових витрат підприємства. Динаміка обсягу і рівня поточних витрат в цілому по підприємству. Вивчення стану і тенденцій зміни собівартості окремих видів продукції і визначення шляхів можливого скорочення витрат.
10	Тема 7. Прибуток та рентабельність господарської діяльності підприємства. Аналіз прибутковості підприємства, факторів і умов її зміни. Визначення показників рентабельності продукції і підприємства. Розрахунок точки беззбитковості для окремих видів продукції і для виробництва в цілому.
11	Змістовий модуль 3. Дослідження ефективності діяльності підприємства і перспектив його розвитку
12	Тема 8. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства. Аналіз показників оцінки рівня економічної стійкості, платоспроможності, ділової активності, рентабельності активів і капіталу. Аналіз показників ефективності діяльності підприємства.
13	Тема 9. Інвестиційна діяльність підприємства. Ознайомлення з планами (програмами) інвестиційної діяльності підприємства. Вивчення порядку і методики техніко-економічного обґрунтування інвестиційних заходів. Визначення найоптимальніших варіантів інвестиційного забезпечення підприємства.
14	Тема 10. Діяльність підприємства у сфері соціальної відповідальності. Аналіз діяльності підприємства у сфері соціальної відповідальності, ознайомлення з відповідною системою заходів.
15	Тема 11. Перспективи розвитку підприємства. Обґрунтування концепції бізнесу, перспектив розвитку підприємства та пошук напрямів підвищення ефективності його діяльності.
16	Модуль 2. Оформлення та захист звіту
17	Всього годин

ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ВИРОБНИЧОЮ ПРАКТИКОЮ

Бази практики

Для забезпечення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Університет встановлює різні форми співробітництва з підприємствами, установами, які створюють умови для реалізації програм практики здобувачів вищої освіти. Вибір баз практики проводиться кафедрами на основі аналізу виробничих та економічних можливостей підприємств, установ щодо їх придатності до проведення відповідної практики здобувачів вищої освіти та за можливості їх подальшого працевлаштування.

Базами практики можуть бути підприємства будь-якої сфери (промисловість, транспорт, сфера послуг, торгівля, будівництво, сільське господарство, енергетика і т. д.), організаційно-правової форми та форми власності.

Зарахування студентів на практику здійснюється наказом ректора, призначення керівника практики від університету здійснюється завідувачем кафедри.

Здобувачам надається право самостійно, при погодженні з кафедрою підбирати для себе місце проходження практики. Також у кожному конкретному випадку програма виробничої практики може змінюватись і доповнюватись для кожного магістра залежно від особливостей бази практики, на якій студент проходить практику.

Підприємства та установи, які є базами практики, повинні відповідати певним вимогам, а саме: наявність структур, що відповідають напрямам (спеціальностям, освітнім програмам), за якими здійснюється підготовка фахівців у закладах вищої освіти; наявність кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти; можливість надання здобувачам вищої освіти на час практики робочих місць; надання здобувачам вищої освіти права користування економічною, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

Обов'язки керівників та студентів

Обов'язки керівників практики від університету:

Керівники практики від університету зобов'язані: своєчасно провести здобувачам настановчу консультацію, провести загальний інструктаж; надавати консультації студентам з питань програми практики, підготовки звіту та збору інформації для написання звіту; у контакті з керівником практики від бази практики забезпечити високу якість її проходження згідно з програмою; перевіряти виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, процесу підготовки звіту; рецензувати звіти з практики і брати участь у їх захисті у складі комісії; інформувати кафедру про хід практики та підготовку звіту.

Обов'язки керівників від бази практики наступні:

- прийняття студентів на практику згідно календарного плану та забезпечення практикантів робочим місцем, яке відповідає програмі практики та майбутній спеціальності;

- створення необхідних умов для проходження практики, надання можливості користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, підготовки звіту з практики;

- здійснення методичного керівництва практикою і надання консультаційної допомоги студентам.

За результатами проходження практики керівник від бази практики складає характеристику, відмічає в ній стан виконання програми практики, ставлення до роботи, дотримання трудової дисципліни, ступінь оволодіння професійних компетентностей.

Обов'язки здобувачів вищої освіти:

До початку практики студент повинен пройти інструктаж з охорони праці та техніки безпеки, питань проходження практики, отримати від керівника практики від кафедри методичні вказівки, програму проходження практики, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів; за 2-3 дні до початку практики, за потреби, оформити перепустки на підприємстві -

бази практики.

Студент-практикант зобов'язаний:

- своєчасно прибути на місце практики відповідно до термінів затверджених Університетом;
- дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки, промислової санітарії та пожежної безпеки;
- ознайомитись із правилами внутрішнього розпорядку установи та іншими нормативними документами, які регламентують роботу працівника, і суворо їх дотримуватись;
- разом із керівником від бази практики скласти календарний план відповідно до програми проходження практики з урахуванням специфіки і конкретних умов установи, підприємства чи організації;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- максимально використовувати усі можливості бази практики;
- заповнювати належним чином документацію щодо проходження практики та забезпечувати її доступність для перевірки;
- своєчасно готувати звіт про виконання програми практики;
- згідно з розкладом роботи комісії вчасно захистити звіт про практику;
- нести відповідальність за роботу, що доручена керівником від бази практики.

В останній день проходження практики студент зобов'язаний:

- отримати характеристику своєї роботи, яка складається і підписується керівником від бази практики;
- зробити відмітку про дату завершення практики у щоденнику, здати матеріали, отримані на підприємстві під час проходження практики, здати перепустку за наявності.

Після повернення з бази практики студент зобов'язаний:

- довести до відома кафедру про закінчення практики;
- належним чином оформити звіт про проходження виробничої

практики;

– здати звіт разом з необхідними оформленими документами (щоденник практики, календарний план, характеристику та ін.) керівникові практики від кафедри на перевірку;

– у призначений день захистити звіт про проходження практики.

Студент несе відповідальність за виконану роботу під час практики.

Кожен студент має право:

– до початку практики одержати консультацію керівника виробничої практики від кафедри щодо оформлення всіх необхідних документів;

– до закінчення практики одержати характеристику, підписану керівником підприємства чи його підрозділу;

– за потреби вимагати об'єктивної оцінки за результатами проходження виробничої практики.

– контроль за дотриманням студентами вимог щодо проходження практики відбувається в двох формах: поточний і підсумковий:

– поточний контроль здійснюється керівником виробничої практики від кафедри та призначеним керівником від бази практики, під час поточного контролю перевіряються: своєчасність заповнення щоденника, виконання графіка робіт, завдань;

– підсумковий контроль здійснюється в процесі захисту звіту з виробничої практики.

Охорона праці на базі практики

Успішне вирішення всіх задач практики неухильно пов'язане із знанням та суворим дотриманням правил охорони праці, техніки безпеки та пожежної профілактики. Всі здобувачі незалежно від бази практики починають свою роботу на ній із вивчення техніки безпеки та пожежної профілактики.

У зв'язку із цим, студенту необхідно:

1. ознайомитись:

– з правовою та нормативною документацією з охорони праці в установі, організації, на підприємстві;

– порядком проведення інструктажів з питань охорони праці та пожежної безпеки (вступний, первинний, повторний, цільовий);

– веденням відповідної документації: журнал реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці, журнал реєстрації інструктажу з питань пожежної безпеки.

2. знати:

– загальні основи щодо порядку організації охорони праці та пожежної безпеки в установі, організації, на підприємстві згідно чинного законодавства та з врахуванням специфіки їх діяльності. Конкретний об'єм завдання по техніці безпеки студент узгоджує з керівником практики від бази практики.

СТРУКТУРА, ЗМІСТ ТА ЗАХИСТ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Зміст практики:

1. Ознайомлення з видами і формами підприємницької діяльності суб'єктів господарювання.

2. Визначення моделі підприємництва фірми (установи).

3. Вивчення організаційно-правової форми, типу та елементів механізму функціонування підприємства.

4. Вивчення договірних взаємовідносин і партнерських зв'язків на підприємстві, напрямків і форм співробітництва.

5. Ознайомлення з характеристикою складу і структури персоналу підприємства, аналіз їх динаміки.

6. Оцінка майнового стану підприємства.

7. Ознайомлення з динамікою, структурою фінансових ресурсів підприємства та джерелами їх формування.

8. Ознайомлення із структурою доходів від основної діяльності, аналіз їх динаміки.

9. Ознайомлення з розміром, структурою, статтями витрат і методикою їх розподілу між окремими видами продукції (робіт, послуг).

10. Аналіз динаміки, структури, джерел формування прибутку фірми.
11. Оцінка ефективності виробничо-господарської діяльності.
12. Оцінка ефективності фінансово-економічної діяльності.
13. Ознайомлення з інноваційно-інвестиційною діяльністю фірми, порядком і джерелами формування інвестиційних ресурсів, методами фінансування програм і проєктів підприємництва. Оцінка інвестиційної привабливості фірми.
14. Аналіз діяльності підприємства у сфері соціальної відповідальності
15. Визначення ризиків підприємницької діяльності та їх вплив на діяльність та економічну безпеку підприємства.
16. Обґрунтування шляхів підвищення ефективності бізнесу фірми.

Збирання та опрацювання матеріалу

Джерелами інформації для проведення аналізу (оцінювання) результатів підприємницької діяльності підприємства (фірми) є форми статистичної звітності, наведені в Додатку 7, а також плани і звіти про результативність різних напрямів господарської діяльності, дані оперативного статистичного і бухгалтерського обліку, опитування і спостереження на робочих місцях, інша оперативна і періодична документація.

При цьому важливо використовувати набуті в університеті знання з статистики, бухгалтерського обліку, математичних методів моделювання економічних процесів, економічного аналізу, менеджменту, маркетингу, державного регулювання економіки, бізнес-планування та управління проєктами, стратегічного управління бізнесом, соціальної економіки та людського розвитку, інформаційних технологій в бізнесі, економіки та бізнесу в умовах ризику та невизначеності тощо.

Збираючи та опрацьовуючи матеріал, необхідно дослідити якомога більше нового, що з'явилося у практиці господарювання в даній галузі, провідний досвід, нормативні документи. З урахуванням цих матеріалів складається оцінка діяльності підприємства у досліджуваному напрямі,

з'ясовуються шляхи і обґрунтовуються конкретні заходи щодо забезпечення стабільного та ефективного розвитку підприємств за сучасних умов діяльності.

Набуті знання та вміння можуть бути реалізовані в процесі роботи як на підприємствах, так і при започаткуванні власної бізнес-справи.

Структура звіту про проходження практики

За результатами проходження практики кожний здобувач зобов'язаний у дводенний термін після закінчення практики подати на кафедру виконаний у письмовій формі звіт. Під час правового режиму воєнного стану подача звіту можлива в електронному вигляді, з відсканованими супутніми документами.

Звіт повинен мати чітку побудову, логічну послідовність, переконливу аргументацію, доказовість висновків і обґрунтованість рекомендацій.

Структура, зміст звіту, співвідношення його розділів визначаються змістом практики і особливостями її бази.

Орієнтовна структура звіту:

1. Титульна сторінка (додаток 1);
2. Зміст (Додаток 2);
3. Календарний план виробничої практики (Додаток 3);
3. Щоденник виробничої практики (Додаток 4);
4. Характеристика на студента (Додаток 5);
5. Зміст звіту

5.1 Вступ (чітко формулюється мета та завдання звіту, визначається коло питань, об'єкт дослідження, методи та інформаційна база дослідження (до 2 сторінок).

5.2. Розділ 1. Загальна характеристика підприємства — бази практики (повна назва підприємства, галузева належність, форма власності, організаційна структура, основні види продукції, що виробляється, виконувани послуги, загальна чисельність персоналу, динаміка основних показників діяльності підприємства (до 5 стор.) — згідно з пунктами 1—5 змісту

практики.

5.3. Розділ 2. Опис та аналітична оцінка господарської діяльності підприємства (до 15 стор.) — згідно з пунктами 6—14 змісту практики.

5.4. Розділ 3. Пропозиції та практичні рекомендації щодо підвищення ефективності господарської діяльності підприємства — бази практики. Характер і зміст заходів, що пропонуються, мають базуватися на аналітичних і прогнозних оцінках функціонування та розвитку об'єкта дослідження, ретельних техніко-економічних розрахунках (до 10 стор.) — згідно з пунктами 15—16 змісту практики.

5.5. Висновки і пропозиції (Стисло формулюються головні висновки та практичні рекомендації щодо ступеня вирішення мети і поставлених у звіті завдань (до 2—3 стор.). Висновки можуть розпочинатися словами: доведено..., встановлено..., розкрито..., виявлено..., обґрунтовано..., запропоновано..., досліджено..., аргументовано..., проаналізовано....

5.6. Список використаних джерел (не менше 20 джерел) (Додаток 8).

5.7. Додатки (схеми; аналітичні таблиці; графіки; діаграми).

Вимоги оформлення звіту про проходження практики

Основним підсумком проходження практики для студентів є виконання календарного плану, складання та захист звіту.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики, мати висновки і пропозиції щодо формулювання конкретної проблеми, окреслення шляхів удосконалення та підвищення ефективності роботи установи, організації чи підприємства або відповідного структурного підрозділу, який був базою проходження практики, поліпшення умов праці на ньому тощо.

Вимоги до оформлення звіту:

Звіт з практики виконується державною мовою на окремих аркушах білого паперу формату А4. Титульна сторінка оформляється згідно встановленого взірця. Сторінки повинні мати такі параметри: верхнє і нижнє

поля – 2,0 см, ліве – 3,0 см, праве – 1,5 см. Текст: шрифт Times New Roman, розмір 14, інтервал між рядками 1,5, вирівнювання за шириною, відступ абзацу – 1,25. Текст у таблицях: шрифт Times New Roman, розмір 12, інтервал між рядками 1,0. Назви розділу виділяються жирним шрифтом.

Перед окремими частинами звіту (розділами, параграфами) слід вказувати їх назви. Якщо при переході до нового розділу або параграфу після його назви на сторінці вміщається менше, ніж один абзац, то цей розділ або параграф слід починати з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи „ЗМІСТ”, „ВСТУП”, „РОЗДІЛ”, „ВИСНОВКИ”, „СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, „ДОДАТКИ” друкуються великими літерами з вирівнюванням по середині напівжирним шрифтом. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з вирівнюванням по ширині напівжирним шрифтом. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Підкреслення назв будь-яких заголовків та перенесення слів у заголовках не допускається.

Відстань між заголовком та підзаголовком повинна становити один пропущений рядок. Такий самий відступ від назви підзаголовку до основного тексту.

Кожен новий розділ починається з нової сторінки. Це правило відноситься до інших основних структурних частин звіту: вступу, висновків, списку використаної літератури, додатків.

Сторінки повинні бути пронумеровані в правому верхньому куті, починаючи із сторінки, наступної за титульною, і мати поля для можливих зауважень керівника.

При поданні ілюстративного матеріалу (таблиць, графіків, малюнків) необхідно вказувати їх вид, назву та присвоювати номер в межах розділу, у тому числі для формул.

Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: Таблиця 1.2 (друга таблиця першого розділу). Слово „Таблиця” та її номер вказують один раз праворуч

над першою частиною таблиці. При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слід писати: продовження табл. і вказати номер таблиці. Наприклад: Продовження табл. 1.2.

Ілюстрації (графіки, схеми, діаграми, малюнки тощо) позначають словом „Рис.”, нумеруючи послідовно в межах розділу за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації. Наприклад: Рис. 1.3. (третій рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією з вирівнюванням по середині.

Формули та рівняння у звіті розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони подаються, посередині сторінки. Вище й нижче кожної формули чи рівняння повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Формули й рівняння слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу.

Номер формули чи рівняння складається з номера розділу та порядкового номеру формули чи рівняння в межах цього розділу курсової роботи, розділених крапкою, наприклад, формула (3.3) – третя формула третього розділу.

Номер формули чи рівняння вказують на рівні формули чи рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій їх подано у формулі чи рівнянні.

Пояснення кожного символу й числового коефіцієнта слід надавати з нового рядка. Перший рядок пояснень має починатися з абзацу словом "де" без двокрапки.

Посилання в тексті на використані літературні джерела слід зазначати порядковим номером за списком використаної літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: „у працях [1-7]”, [2, с. 137].

У звіті не допускається скорочення окремих слів і термінів, окрім

загальноприйнятих.

У кінці звіту повинен бути наведений список використаних джерел.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Г, Ґ, Е, І, Ї, О, Ч, Ъ у правому верхньому куті. Наприклад, Додаток А, Додаток Б і т.д.

На титульній сторінці звіту необхідно мати: особистий підпис керівника практики від кафедри з вказівкою його посади, ім'я, прізвища, особистий підпис керівника практики від бази практики з вказівкою посади; ім'я, прізвища, особистий підпис студента. За наявності печатки на підприємстві документи мають бути нею завірені.

Звіт перед поданням на кафедру необхідно ретельно вчитати. Всі помилки й описки слід виправити. Звіт з помилками вважається оформленим з недотриманням вимог, що враховується при виставленні оцінки з практики.

Потім, здобувач, згідно з графіком, до закінчення терміну практики подає керівникові практики від підприємства звіт і заповнений щоденник практики. Керівник практики від підприємства за умови позитивної оцінки звіту готує характеристику на здобувача, де оцінює виконання програми практики, завдань, обґрунтованість пропозицій та відповідність вимогам оформлення. Після отримання характеристики за підписом керівника з бази практики, яка скріплена печаткою підприємства, здобувач подає звіт, підписаний та оцінений керівником від бази практики, разом із щоденником подається на кафедру для рецензування керівником практики від кафедри.

Керівник практики від кафедри розглядає і оцінює звіт здобувача, дає відгук у листі оцінювання з рекомендацією до захисту перед комісією. У випадку суттєвих відхилень виконаного звіту від вимог він повертається для доопрацювання.

За умов організації освітнього процесу в особливих обставинах захист звіту з практики проводиться в режимі синхронного вебзв'язку згідно з графіком проведення їх захисту на базі обраного кафедрою хмарного сервісу синхронного відеозв'язку.

Захист звіту з практики приймає комісія, яка призначається завідувачем кафедри. Здобувач готує до захисту доповідь та презентацію, де має бути представлений ілюстративний матеріал у вигляді таблиць, рисунків, які детальніше висвітлюють результати дослідження, основні узагальнення та пропозиції, що містяться у звіті. За результатами захисту виставляється оцінка, яка фіксується на титульному листі, в журналі та відомості.

Здобувач, який за результатами захисту звіту з практики, набрав до 59 балів (включно), вважається таким, що має академічну заборгованість та підлягає повторному захисту звіту з виробничої практики до початку наступного навчального семестру.

Критерії оцінювання результатів практики

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою формується із трьох складових:

1. *Організаційні аспекти роботи* - дотримання регламенту проходження практики, ритмічність роботи під час виконання окремих завдань, передбачених програмою практики, відповідність встановленим вимогам щодо подання та оформлення роботи (оцінює науковий керівник від кафедри) — (0—10) балів;

2. *Змістовні аспекти роботи* - повнота та якість виконання завдань практики, відповідність логічної побудови звіту поставленим цілям і завданням, розвиненість мови викладу (оцінює науковий керівник від кафедри) — (0—60) балів;

3. *Якість захисту звіту про практику* - уміння стисло, послідовно, чітко викласти сутність і результати дослідження, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, якість підготовки ілюстративного матеріалу, володіння культурою презентації (оцінює комісія) — (0—30) балів.

Критерії оцінювання результатів практики зібрані в листі її оцінювання, що додається до роботи. Вони слугують здобувачам в якості орієнтирів, що дозволяють проявити професійні компетенції, а комісія використовує їх для

всєбїчного оцїнювання рївня практичної пїдготовки маїстра.

Лист оцїнювання контролю знань з практики за освїтньо-професїйною програмою «Бїзнес-економїка» наведено в додатку б.

Оцїнювання звїту та пїдсумкове оцїнювання результатїв захисту звїту з практики вїдбувається згїдно з пунктами вїдповїдних нормативних документїв Унїверситету (Положення про академїчну успїшнїсть в Уманському нацїональному унїверситетї садївництва, затвердженого Вченою радою унїверситету 14 грудня 2016 року (протокол №6) їз змїнами та доповненнями вїд 08 жовтня 2020 року (протокол №1) та введеного в дїю наказом ректора вїд 08 жовтня 2020 року № 01-05/168.

Пїдсумки результатїв практики здобувача визначаються за допомогою системи оцїнювання, що використовуються в Уманському нацїональному унїверситетї садївництва з обов'язковим переведенням оцїнок до нацїональної шкали та шкали ЄКТС. Оцїнювання результатїв набуття навичок та практичних умїнь пїд час проходження практики вїдбувається за 100-бальною шкалою з переведенням у 2-бальну шкалу (зараховано / не зараховано).

Оцїнка результатїв проходження практики в балах ї за 2-бальною шкалою (зараховано / не зараховано) виставляють у вїдомостї за пїдписами керївника практики вїд кафедри ї членїв комїсїї, створеної для проведення захисту практики вказанї у Таблицї 1.

Таблиця 1

Шкала оцїнювання результатїв практичної пїдготовки здобувачїв

Сума балїв за всї види навчальної дїяльності	Оцїнка ECTS	Оцїнка практики
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного захисту звїту з практики

Відмінно (90-100 балів, А). - зміст та оформлення звіту й щоденника відповідають стандартам. Характеристика здобувача позитивна. Повні та точні відповіді на всі питання членів комісії щодо програми практики і виконаної індивідуальної роботи.

Добре (82-89 балів, В; 74-81 балів, С). - несуттєві зауваження щодо змісту та оформлення звіту й щоденника. Характеристика здобувача позитивна. У відповідях на запитання членів комісії з програми практики здобувач припускається окремих неточностей, хоча загалом має тверді знання.

Задовільно (64-73 балів, D; 60-63 E). - недбале оформлення звіту і щоденника. Переважна більшість питань програми практики висвітлена, однак мають місце окремі розрахункові й логічні помилки. Характеристика здобувача в цілому позитивна. При відповідях на запитання членів комісії з практики здобувач почувається невпевнено, збивається, припускається помилок, не має твердих знань.

Незадовільно (менше 60 балів, FX). таку оцінку виставляють здобувачу, якщо у звіті висвітлені не всі питання, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Оформлення роботи далеке від зразкового. Ілюстративний матеріал до захисту відсутній. Характеристика здобувача стосовно ставлення до практики і трудової дисципліни негативна. На запитання членів комісії здобувач не може дати задовільних відповідей.

ЗВІТ до захисту не допускається. Поданий науковому керівникові на перевірку або на будь-який наступний етап проходження з порушенням строків, установлених регламентом. Відсутні характеристика від керівника практики від підприємства та/або мокрі печатки на супровідних документах. Звіт виконаний не самостійно. Структура не відповідає вимогам. Відсутнє економічне обґрунтування пропонованих заходів. Робота недбало оформлена та не відповідає поставленим вимогам.

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Факультет економіки і підприємництва

Кафедра економіки

ЗВІТ

про проходження виробничої практики

_____ (повна назва бази практики)

Студента(ки) _____ курсу
_____ групи
спеціальності 051 Економіка
ОПП «Бізнес-економіка»

_____ (прізвище ім'я по батькові студента)

Керівник практики від бази практики _____

_____ (посада
прізвище)

(підпис)

(ім'я та

Керівник практики від кафедри _____

_____ (вчене звання, науковий ступінь)
прізвище)

(підпис)

(ім'я та

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ЄКТС _____

Члени комісії: _____ (підпис) _____ (ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

_____ (ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

_____ (ім'я та прізвище)

Умань – 20__ рік

Орієнтовний зразок оформлення змісту:

Назви розділів та підрозділів

Нумерація сторінок

Вступ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (назва підприємства)

- 1.1. Організаційні засади діяльності підприємства
- 1.2. Кардовий потенціал і управління персоналом
- 1.3. Динаміка та структура фінансових ресурсів підприємства

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

- 2.1. Аналіз показників ефективності діяльності підприємства
- 2.2. Аналіз доходів та витрат підприємства
- 2.3. Аналіз прибутковості та рентабельності господарської діяльності підприємства

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ (за наявності)

Додаток 3.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ КАЛЕНДАРНОГО ПЛАНУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Керівник_установи

«_»_202_р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

проходження виробничої практики на (в)

(назва бази практики)

студента (ки)_групи

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

№ п/п	Види виконаної роботи	Календарний термін	Робоче місце студента
1.			
2.			
3.			

Керівник
практики від --
кафедри:

посада, науковий ступінь

підпис

ім'я, прізвище

Студент-практикант

підпис

ім'я, прізвище

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА

Щоденник

проходження виробничої практики на (в)

(назва бази практики)

студента (ки)_групи

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

Дата	Види роботи	Короткий опис виконаної роботи	Відмітка керівника

Студент-практикант _____

підпис

ім'я, прізвище

Керівник практики від підприємства _____

підпис

ім'я, прізвище

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА
СТУДЕНТА З БАЗИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

**Характеристика на студента _групи факультету економіки
і підприємництва**

**Уманського національного університету садівництва
спеціальність _**

(шифр та назва)

(прізвище, ім'я, по-батькові студента)

Посада

керівника

практики від

підприємства

або

установи – бази практики

печатка

(підпис)

(ім'я прізвище)

Необхідно зазначити:

- рівень теоретичних знань, отриманих в університеті;
- наявність практичних навичок самостійного вирішення виробничих завдань;
- активність та ініціативність у виконанні поставлених завдань;
- професійні та ділові якості, які продемонстрував студент під час проходження виробничої практики;
- володіння та вміння дотримуватись правил ділової етики;
- повноту виконання програми практики;
- загальну оцінку проходження практики.

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Здобувача ОПП «Бізнес-економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти:

Елемент оцінки	Критерії	Кількість балів	Підпис оцінювача
1. Організаційні аспекти роботи (оцінює керівник)			
1.1.Дотримання регламенту проходження практики, ритмічність роботи під час виконання окремих завдань, передбачених програмою практики	Недостатній — 0- 1 бал Мінімально достатній — 2-3 балів Достатній — 4 бали Високий — 5 балів	0 - 5	
1.2.Відповідність встановленим вимогам щодо подання та оформлення роботи	Недостатній — 0-1 бал Мінімально достатній — 2-3 балів Достатній — 4 бали Високий — 5 балів	0 - 5	
Разом за розділом 1	Максимум — 10 балів		
2. Змістовні аспекти роботи – якість виконання завдань передбачених програмою практики (оцінює керівник)			
2.1. Повнота та якість виконання завдань практики	Недостатній — 0-2 балів Мінімально достатній — 4- 6 балів Достатній — 8 балів Високий — 12 балів	0-2-4-6-8-12	
2.2. Відповідність логічної побудови звіту поставленим цілям і завданням	Недостатній — 0-2 балів Мінімально достатній — 4-6 балів Достатній — 8 балів Високий — 12 балів	0-2-4-6-8-12	
2.3. Аналітичний рівень роботи	Недостатній — 0-2 балів Мінімально достатній — 4-6 балів Достатній— 8 балів Високий — 12 балів	0-2-4-6-8-12	
2.4. Рівень розробки та обґрунтування запропонованих рішень	Недостатній — 0-2 балів Мінімально достатній — 4-6 балів Достатній — 8 балів Високий — 10 балів	0-2-4-6-8-12	
2.5. Ступінь самостійності проведення дослідження та розвиненість мови викладу звіту	Недостатній — 0-2 балів Мінімально достатній — 4-6 балів Достатній — 8 балів Високий — 12 балів	0-2-4-6-8-12	
Разом за розділом 2:	Максимум — 60 балів		
<p>Загальна сума балів за 1 та 2 розділами: _____</p> <p>Керівник практики від кафедри _____</p> <p style="text-align: center;">підпис ім'я прізвище</p>			

3. Якість захисту звіту про практику (оцінює комісія)			
3.1. Уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження	Недостатній — 0-1 балів Мінімально достатній — 3-4 балів Достатній — 5 балів Високий — 6 балів	0-1-3-4-5-6	
3.2. Здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	Недостатній — 0-1 балів Мінімально достатній — 3-4 балів Достатній — 6 балів Високий — 8 балів	0-1-3-4-6-8	
3.3. Загальний рівень підготовки здобувача	Недостатній — 0-1 балів Мінімально достатній — 3-4 балів Достатній — 6 балів Високий — 8 балів	0-1-3-4-6-8	
3.4. Якість підготовки ілюстративного матеріалу, володіння культурою презентації	Недостатній — 0-1 балів Мінімально достатній — 3-4 балів Достатній — 6 балів Високий — 8 балів	0-1-3-4-6-8	
Разом за розділом 3:	Максимум — 30 балів		
Звіт в цілому:	Максимум — 100 балів		

Члени комісії:

_____	_____
підпис	ім'я прізвище
_____	_____
підпис	ім'я прізвище
_____	_____
підпис	ім'я прізвище

Перелік форм статистичної звітності

- 1 «Баланс».
- № 2 «Звіт про фінансові результати».
- № 3 «Звіт про рух грошових потоків».
- № 4 «Звіт про власний капітал».
- № 2-ОЗ ІНВ (річна) Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції
- № 1-м (річна, квартальна) «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва. Баланс»
- № 2-м (річна, квартальна). «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва. Звіт про фінансові результати»
- № 1П-НПП (річна). «Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції»
- № 1-П (місячна) (юр., фіз.). «Звіт про виробництво промислової продукції за видами»
- № 1-послуги (квартальна). «Звіт про обсяги реалізованих послуг»
- № 2-ферм (річна). «Основні показники господарської діяльності фермерського господарства, малого підприємства у сільському господарстві»
- № 21-заг (річна). «Звіт про реалізацію продукції сільського господарства»
- № 50-сг (річна). «Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств»
- № 2-інвестиції (квартальна). «Капітальні інвестиції»
- № 2К-П (місячна). «Обстеження ділової активності промислового підприємства»
- № 2К-С (квартальна). «Обстеження ділової активності сільськогосподарського підприємства»
- № 2К-Б (квартальна). «Обстеження ділової активності будівельного підприємства»
- № 2К-СП (квартальна). «Обстеження ділової активності підприємства сфери послуг»
- № 2К-П інв (два рази на рік). «Обстеження ділової активності промислового підприємства (інвестиції)»
- № 1-інновація (один раз на два роки). «Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства»
- № 3-наука (річна). «Звіт про здійснення наукових досліджень і розробок»
- № 1-ПВ (квартальна). «Звіт із праці»
- № 10-зез (квартальна). «Звіт підприємства з іноземними інвестиціями»
- № 1-ціни (пром) (місячна). «Звіт про ціни виробників промислової продукції»
- № 11-ОЗ (річна). «Звіт про наявність і рух основних засобів, амортизацію»
- № 2-ферм (річна) Звіт про витрати на виробництво продукції сільського господарства (робіт, послуг)

Вимоги до оформлення списку літератури
відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне
посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.): монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика: навч.-метод. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн: курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника: навч. посіб. Київ: Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади: монографія. Харків: Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.

Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ: ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 360 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. РЯ як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія: навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ: ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016): ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика: конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ: ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні: монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя: КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса: ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ: ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем: монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ: Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (РіО) в умовах реформування вищої освіти: матеріали Всеукр. наук-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації: зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ: Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ: САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків: Право, 2009. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.

Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Авдеева О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.): дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл: дис. ... канд. фіз- мат. наук: 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України: офіц. текст. Київ: КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-УШ. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10-22. 3. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-УП. Дата оновлення: 28.09.2017. ПKE: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530-543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки: Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136-141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця: затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15-16.
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8-12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1-3.
Патенти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Люмінесцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, Є01T1/28, C21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ КО 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ІСО 6107-1:1996, ШТ). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ.

	<p>Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ІСО 4:1984, \ЕО; 180 832:1994, БІЕР). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Землянщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
Частина видання: книги	<p>1. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с екологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С.205-212.</p> <p>2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195-197.</p> <p>3. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151-169.</p>
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133-136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134-137.</p> <p>3. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50-53.</p> <p>4. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211-212.</p>

Частина видання: довідкового видання	1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> /ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54-55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i> . Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i> . Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36-46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i> . Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153-159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i> . Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212-218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i> . Харків, 2011. Вип. 115. С.200-206.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i> . 2007. № 4. С. 88-92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i> . 2017. № 5. С. 71-79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i> . 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14-15. 5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe ₂ : ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i> . 2016. Vol. 19, No 1. P. 98-108.
Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i> . 2017. № 5. С. 115-118. URL: http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf . 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i> . Запоріжжя, 2015. № 3. - С. 20-27. - URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i> . 2016. Т. 12, № 6. С. 6-14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006 .

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ ТА ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні документи Уманського НУС

1. Положення про організацію освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва. URL: <https://www.udau.edu.ua/ua/file/Mq6O>
2. Положення про організацію проведення практичної підготовки здобувачів Уманського національного університету садівництва. URL: <https://www.udau.edu.ua/ua/file/VA21>
3. Освітньо-професійна програма «Бізнес-економіка» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка». URL: <https://ket.udau.edu.ua/ua/magistru1/osvitno-profesijni-programi.html>

Рекомендована література:

Базова

Базова

1. Яркіна Н.М. Економіка підприємства. Вид. 2-ге перероблене і доповнене. К. : Ліра-К. 2020. 596 с.
2. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л., проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Кондор, 2020. 700 с.
3. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підручник. К. : КНЕУ, 2013. 779 с
4. Круш П.В. Економіка (розрахунки фінансово інвестиційних операцій в EXCEL): навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2014. 256 с.
5. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор
6. Мороз В. С. Організація виробництва : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 256 с.
7. Єгорова І. Г., Матукова Г. І., Приймак Н. С. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств: навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2019. 330 с.
8. Кулішов В. В. Економіка підприємства: теорія і практика: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів : Магнолія 2006, 2019. 205 с.
9. Економіка підприємства. Теорія. / В. І. Захарченко, М. М. Меркулов, О. В. Балахонова. Львів : Магнолія 2006, 2019. 323 с.
10. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В.. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.
11. Аграрна економіка: навч. посіб. / Білоножка В.Я., Мостов'як І.І., Карпенко В.П., Полторецький С.П., Березовський А.П.; за ред. В.Я. Білоножка. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2016. 418 с.

12. Економіка підприємства : підручник / [за заг. ред. Й. М. Петровича]. 2-ге вид., виправ. Львів : «Магнолія 2006», 2008. 580 с.

13. Економіка підприємства : підручник / За ред. А. В Шегди. К. : Знання, 2006. 614 с.

14. Калініченко О. В. Економіка підприємства. Практикум : навчальний посібник / О. В. Калініченко, О. Д. Плотник. К. : Кондор, 2012. 600 с.

15. Сідун В. А. Економіка підприємства : навчальний посібник. 2-ге вид. К. : ЦУЛ, 2006. 454 с.

16. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2004. 457 с.

17. Шарко М. В., Мешкова-Кравченко Н. В., Радкевич О. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Херсон : Олді-плюс, 2014. 436 с.

18. Яркіна Н.М. Я Економіка підприємства : Навч. посіб. Вид. 2-ге перероб. і доп. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.

Допоміжна

19. Нормативні акти України. URL: www.nau.kiev.ua

20. Державний комітет статистики. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua/>

21. Бочко О. Ю. Основи планування діяльності підприємств невиробничої сфери : навч. посіб. / О. Ю. Бочко, В. Ф. Проскура. К. : Ліра-К, 2014. 218 с.

22. Васильців Т. Г. Економіка малого підприємства : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, О. І. Іляш, Н. Г. Міценко ; за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. К.: Знання, 2013. 446 с

23. Гиль О. О. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств: навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 248 с

24. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. -/В.І. Гринчуцький, Е.Т. Карапетян, Б.В. Погрішук. К.: Центр учбової літератури, 2010. 304 с.

25. Економіка підприємства./ За заг.ред. З.В. Герасимчук. Луцьк: «Надстир'я», 2010.

26. Карпунь І. Н. Санація підприємств : навч. посіб. К. : ЛіраК, 2015. 448с.

27. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: практикум. К. : Ліра-К, 2014. 308с.

28. Круш П. В. Економіка (розрахунки фінансово-інвестиційних операцій в EXCEL) : навч. посіб. К. : Цул, 2014. 256 с.